

hvad det ærede Medlem ogsaa erkendte. Man kunde vel nok sige, at hvis Forudsætningen for § 85 i Grundloven, som gentagne Gange er nævnt, havde slaact til, vilde de være komne til at betale til Skolevæsenet. Men det er den ikke, den er ikke slaact til; vi ere komne ind paa en helt anden Udvikling med bort Skolevæsen. Det har ikke været Meningen, at andre skulle have fri Undervisning end de Børn, hvis Forældre ikke havde Naad til selv at staae sig denne Undervisning. Men ligesaa vist som dette har været Meningen, lige saa vist har det været Meningen med Hensyn til anderledes stillede, at de selv skulle sørge for deres Børns Undervisning. Da derfor et enkelt Medlem af den grundlovgivende Rigsdag (Hammerich) stillede et bestemt Forslag om, at det var Forældrenes Pligt at sørge for deres Børns Undervisning, blev dette Forslag netop udstemt med den Motivering, at det var en selvfølgelig Ting. Det var det selvfølgelige ogsaa, saaledes forekommer det mig, og i hvert Fald holder jeg fast paa det som en selvfølgelig Ting. Der er talt om Idealer over for Skolevæsenet, og det ærede Medlem for Kjøbenhavns Amts 2den Valgkreds (M. Klausen) har som sit Ideal en fælles Folkeskole. Det ærede Medlem udtrykte sig saaledes, at han havde ønsket, at der i Stedet for de 28 Paragraffer havde været en eneste Paragraf eller kun de tre Ord: En fælles Folkeskole. Jeg siger, at jeg kan forstaa et saadant Ønske; jeg deler det ikke og er endogsaa en Modstander deraf, men jeg kan forstaa, at der ligger et Princip deri, et Ligelighedsprincip. Jeg har ikke været i Tvivl om, at flere ærede Medlemmer havde samme Opfattelse, og jeg har faaet det bekræftet i Dag ved at høre det ærede Medlem fra Horsens (Wulff), skønt det dog forekom mig, at det ærede Medlem tog nogen Afstand deraf, idet han vilde have det saaledes, at man efter et Par eller tre Aars Forløb kunde faa Børnene i en anden og bedre Skole. Jeg har forstaaet det ærede Medlem for Kjøbenhavns Amts 2den Valgkreds, som om han ønskede en lige Behandling for alle Børn af alle Forældre lige fra Ministre ned til Sogneraadsformænd og saa videre. Jeg er imod en saadan Ordning; men jeg tvivler ikke om, at der er mange, foruden ham, og at der maatte kunne findes Folk inden for alle Partier, der ønske Skoletvangen gennemført i sine yderste Konsekvenser, naar det ikke rammer deres egne og dem selv. Nu hørte jeg, at det ærede Medlem, som sidst havde Ordet (Wing), meldte sig tilfammen med det ærede Medlem for Kjøbenhavns Amts 2den Valgkreds, men jeg

blev ikke rigtig klar over denne Melding, i hvilket Geled han vilde staa, idet han fremkom med en saadan Udtalelse som den, at han vilde finde det berettiget, at den enkelte fik Lov til at søge den Skole, han syntes bedst om. Hvis han vil dette, kommer han fuldstændig i Strid med den Tanke, som blev fremført af det ærede Medlem for Kjøbenhavns Amts 2den Valgkreds; thi det var jo denne, at det hele skal være fælles; der hjælper ingen føre Mo'er, alle skulle i samme Skole og have samme Undervisning. For øvrigt vil jeg sige til det ærede Medlem, der sidst havde Ordet, at jeg er ham taknemmelig for hans Udtalelser over for Fri-skolen. Det er et af de Punkter, hvor Tinget syntes at være enigt om at beklage, at den ærede Minister ikke har sørget for at optage nogle Bestemmelser herom i Lovforslaget, da det synes baade naturligt og rigtigt, at man støtter en saadan Skole, der har haft og har saa stor Betydning. Jeg vil nu ønske den støttet af en noget anden Grund end det ærede Medlem, som sidst talte, men jeg indrømmer, at naar vi mødes i Erkendelse af, at den fortjener Støtte, er Motivet mindre væsentligt. Da den ærede Minister talte i Gaar, lod det jo ogsaa til, at han fandt, at man maatte kunne komme til at støtte denne Skole, navnlig med den Begrundelse, at den jo dog tog nogle af Byrderne fra Kommunerne, og at den derfor fortjente en Støtte. Jeg skal nu ikke opholde mig ved, hvilken Maade man skulde vælge; vi ere jo ikke ubekendte med, hvorledes Folketinget tidligere har staaet over for denne Sag, og hvilken Fremgangsmaade, det helst vilde anvende over for dette Forhold. Det er ikke det afgørende; det afgørende er, at vi komme til at støtte den, netop i Betragtning af dens udfyldende, dens, om man vil, supplerende Betydning, i Betragtning af den Gerning, den har gjort, og som jeg tror, den fremdeles har at gøre. Naar det, som jeg nævnte før, her er Tale om Idealer, saa siger jeg, at der i Mod sætning til dem, som det ærede Medlem for Kjøbenhavns Amts 2den Valgkreds, det ærede Medlem fra Horsens og til Dels det ærede Medlem, som sidst havde Ordet, nævnte, ogsaa kunde være andre Idealer. Det skulde ikke forundre mig, om man sagde som saa: Jeg ønsker en sa kort Skolelov, at den ikke har mere end disse Linier: Staten har Ret til at kræve et Lavmaal af Kundstaber af sine Borgere, men hvorledes disse naa dette Lavmaal af Kundstaber, er overladt til dem selv. Det kunde man jo ogsaa sige, i hvert Fald tror jeg for mit Vedkommende, at dette Ideal vilde kunne staa fuldstændig ved Siden af